

Galíciában jártunk

Közös szakma, közös történelmi múlt

Hosszas időpont-egyeztetések után valósult meg a hagyományos lengyel–magyar barátság újabb mérföldkövét jelentő tanulmányutunk, amelynek során újra meglátogathatták a magyar erdészek a Krosnói Regionális Erdészeti Igazgatóság szakembereit. Utazásunknak az erdőművelési szakmai programok mellett az erdőgazdálkodásukat érintő egyéb témák a történelmi megemlékezés is részét képezték.

A Krosnói Regionális Erdészeti Igazgatóság Lengyelország délkeleti szegletében mintegy 420 ezer hektár erdőt kezel, 26 főerdészet alkotja. A főerdésze-

nyaival. Csak őshonos állományaik vannak. Törekednek a természetes felújításra. Mind a fenyők, mind a bükk jól újul. E természeti adottságra alapozva, a költségek minimalizálása érdekében csak a véghasználatokat követő ötödik év után végeznek pótlásokat, ha szükséges.

A kőrispusztulás következtében a kőris 90%-a kipusztult, ezért már tíz éve nem ültetnek kőriscesmetét. A sarangolt keménylombos tűzifa átszámítására – a nálunk xilometriával és fotogrammetrikus köbözéssel igazolt – 0,70 m³/űrm átszámítást alkalmazzzák.

A szakosztály több régióból érkezett tagjai először az Egererdő Zrt. Egri Erdészetének közelmúltban átadott iroda-

A főerdészet magpergetővel ellátott magtároló hűtőházat működtet, onnan látják el jegenyefenyőmaggal és bükkmakkal a regionális igazgatóság teljes területét. A repítő készülékétől, illetve kupacsától megfosztott és beállított nedvességtartalmú szaporítóanyagot mínusz 10 °C-on tárolják a kedvezőlembb termésű évekre. A bükköt két évig, a fenyőket öt évig.

Másnap programunk Przemysl térségében folytatódott. A terület a történelemből ismert Galíciához tartozik. A várost övező külső, 45 kilométer hosszú gyűrűn, amelynek elsőként kellett az idegen hadsereget feltartóztatni, 15 fő és 20 újkori mellékerődítmény állt. Különböző állapotban lévő maradványaik a mai napig fellelhetők.

A Przemysl körülvevő dombokon az Osztrák–Magyar Monarchia a kontinens egyik legfontosabb erődítményrendszerét építette fel, amelynek feladata a keletről támadó orosz hadsereg feltartóztatása volt. Az I. világháborúról szóló értesülések – Hősök Naptára sorozat – gyakran szólnak az ott hősiességet vívó magyar nemzetiségű katonákról, akik a több mint 130 ezer védő harminc százalékat tették ki. Az I. világháború második legnagyobb erődrendszeréért vívott harcokban – amit a történészek a háború legnagyobb csatái közé sorolnak – több tízezer magyar katona halt meg, vagy esett fogságba. Többek között Gyóni Géza költő és Bárány Róbert Nobel-békedíjas orvos is. A Tatár-dombon a számos katonai temető egyikében, az osztrák–magyar temetőben – megemlékezvén a hősiességre – koszorút helyeztek el delegációnk. A mai lengyel–ukrán határon álló Salis-Soglio erődben fejeztük be történelmi sétánkat.

A programot később egy 28 hektáros botanikus kertben folytattuk. A kert a korábbi nagybirtokos alapította, majd 1950-ben egy lelkes tanár kezdeményezésére felújították. Az uradalom egykori épületei ma az arborétum üzemeltetését szolgálják. A 300 hektáros új ültetésű területükön főleg régi gyümölcsfajtákat termesztenek. Az arborétum belépődíj ellenében látogatható. Arborétumi sétánk során helyi kísérőnkkel kicseréltük tapasztalatainkat a különböző exóta fajok magyarországi viselkedéséről, a vadgesztenyelevél-aknázómolyról és az akác terjedéséről. Itthon

tek területnagysága 10 és 30 ezer hektár közötti, hazai szóhasználatunk szerint ezek az egységek a mi erdészeti üzemeinknek felelnek meg.

A főerdészeteket „erdészetekre” bontják, amelyek hasonlóak a mi erdészkerületeinkhez, vagy kisebb erdőgondnokságainkhoz, átlagosan ezer hektárosak és az erdészek több mint fele felsőfokú végzettségű.

A kezelt erdőterület kevesebb mint negyedén végeznek vadgazdálkodási tevékenységet. Medve, farkas, hiúz mindenhol, európai bölény a Bieszczady-hegységben él. Az összes nagyragadozó jelenléte ellenére van vadkár, helyenként vadkárelhárító kerítést is szükséges építeni.

Egész évben végeznek fakitermelést, de a védett madarak fészkelésére hivatkozó korlátozásokat ott is alkalmazza a természetvédelem. Most ismerkednek a Natura 2000 területek gazdasági hátrá-

épületénél találkoztak. Rövid buszozás után kiegészültünk az Északerdő Zrt. szakembereivel és így vettük célba Barwinek határállomást, ahol lengyel vendéglátóink vártak, többek között a regionális igazgatóság vezérigazgató-helyettese is megtisztelte a csoportot. Közösen utaztunk a Duklai Főerdészet központjába.

A Duklai Főerdészet a szlovák határ mellett helyezkedik el, 14,5 ezer hektáros, 11 „erdészet” alkotja, az erdőállomány javarészt jegenyefenyvesekből és bükkösökből áll, az átlagos élőfakészlet 311 m³/ha és mintegy 55 ezer m³ az éves fakitermelési teljesítménye. A faanyagból származó átlagos árbevétel 42 euró/m³, a fakitermelés önköltsége 18 euró/m³. Természetes erdőfelújítási módszereket alkalmaznak. 400 hektáros nagyságú rezervátumszerű területtel rendelkeznek, ahol nem folytatnak erdőgazdálkodást.

is alkalmazható jó példákat láttunk tanösvények, erdei berendezések, tájékoztató táblák, különböző bemutató élőhelyek kapcsán.

Ebéd után a Przemysli Erdészeti és Geodéziai Iroda vendégei voltunk. Lengyelországban az erdőfelügyelet az államerdészetbe tagolva működik, míg az erdőtervezést 12 állami tulajdonú és számtalan magán erdőtervező vállalkozás végzi. Vendéglátónk a 12 állami tulajdonú cég egyike volt. Költségeiket a bér munkában végzett erdőtervezési, termőhely-térképezési, geodéziai szolgáltatások fedezik. Állami támogatást nem kapnak, de az ország erdeinek 85%-át kitevő állami erdők erdőtervezésére rendszerint sikeresen pályáznak.

A munkájukhoz szükséges geodéziai, erdőállomány-adattári adatokhoz térítésmentesen jutnak hozzá. Versenyképességük megtartása érdekében

rendszeresen egyeztetnek az erdőgazdálkodói igényekről, igyekeznek a legmodernebb eszközöket beszerezni. Szoftver- és eszközellátottságukat a magyar erdőtervezők megirigyelnek.

Eltelkintve az eszköz- és emberellátás magasabb szintjétől, az erdőtervezés folyamata hasonlít a magyarországihoz. Itt is tíz évre készülnek az erdőtervek. Őshonos állományokban a természetes felújításra/felújulásra alapozott véghasználatokat terveznek. A magashegységi erdőkben jellemző a lékvágással indított véghasználat. Az erdőtervet, a tulajdonos igényeinek megfelelően, a legkisebb költség-legnagyobb gazdasági bevétel-fenntartható erdőgazdálkodás hármas elveknek megfelelően készítik.

A harmadik napi programokat a Birczai Főerdészet kezelésében lévő Erdészeti Promóciós Központban kezdtük. A főerdészet az ukrán határ

mellett található, 27,5 ezer hektár erdőt kezel és 20 „erdészetre” tagolódik, 130 ezer köbméter fát termelnek ki évente. Ebben a térségben van a legtöbb jegegyfenyves. A faj iparifáját átlagosan 75 euróért értékesítik köbméterenként. Náluk is ismert probléma a munkaerőhiány az erdei munkavégzésben, ott ezt ukrán vendégmunkások alkalmazásával remélik megoldani.

A főerdészetet három ismert farkas falka osztotta fel egymás között, összesen mintegy 20 egyed. Nagyon fontos számukra a lakosság tájékoztatása az erdészek munkájáról és az erdő élővilágáról. Ezt támasztják alá a központban található, magas színvonalú kiállított életképek is.

Ezt követően a Stuposiany Főerdészet turisták számára épült szállodáját és a főerdészethez tartozó bölénygazdaságot néztük meg, amelyben az európai bölény génmegőrzésével és folyamatos visszatelepítésével foglalkoznak. A lombhullató erdeinkben egykor mindenütt honos izomkolosszusokkal való testközelű találkozás mindannyiunkban félelemmel fűszerezett csodálatot eredményezett. A lengyel kollégák tiszteletreméltó feladatot látnak el ennek az őslakónak a gondviselésével. A telepről kiengedett példányokkal történik a Bieszczady-hegységben szabadon élő 350 bölény vérfrissítése.

Látogatásunk utolsó szakmai állomása a Lengyelország legdélekeletibb sarkában fekvő Cisnai Főerdészet volt, amelyet három oldalról ukrán területek vesznek körbe. A helyi szakemberek évi 100 ezer látogatónak nyújtanak lehetőséget a kikapcsolódásra, feltöltődésre. A sajátos földrajzi elhelyezkedés mellett érdekes az a tény, hogy a sok erdőlátogató ellenére – becslésük szerint – 27 medve található a területükön. A főerdészet kis területű, igazi hegyvidéki erdészet. A mintegy 10 ezer hektáros területről évente 60 ezer köbméter fát termelnek ki és adnak el. A kiemelkedő minőségű, nagy értékű faanyagot árverésen értékesítik. Látogatásunkkor november első harmadában jártunk, de izelet kaptunk a valódi téli időjárásból.

A lengyel kollégák vendégszeretetét nem lehet eléggé méltatni, valószínűleg ennek az útnak az eredményeképpen, közülünk sokan visszatérnek majd erre a valóban szemet gyönyörködtető tájra. A minden országban tapasztalható erdészbártság mellett, a „Lengyelországban jó magyarnak lenni” jelenségről is meggyőződhetünk. *Üdv az erdésznek! Darz bőr!*

Csór Attila, Urbán Pál

OEE Erdőművelési Szakosztály

